

Omzendbrief over
het houden
van dieren in circussen
en rondreizende tentoonstellingen

Inhoudstafel

Inleiding	Pagina 3
I Algemene bepalingen	Pagina 3
II Verzorging van de dieren	Pagina 4
III Minimumnormen voor het huisvesten en vervoeren van dieren	Pagina 5
IV Veiligheid	Pagina 5
V Rol van de steden en gemeenten	Pagina 6
VI Bijkomende informatie	Pagina 7
Bijlage I De dieren van lijst A	Pagina 8
Bijlage II De dieren van lijst B	Pagina 8

Inleiding

Sinds 1 december 2005 is het koninklijk besluit van 2 september 2005 *ter waarborging van het welzijn van dieren die tot het vermaak van het publiek worden gebruikt in circussen of rondreizende tentoonstellingen* (Circusbesluit), van kracht. Dit besluit schept een wettelijk kader voor het houden van dieren in de betrokken inrichtingen en komt hiertoe tegemoet aan een vraag van zowel de circuswereld en de dierenbeschermingsverenigingen als van de steden en gemeenten. Door deze nieuwe reglementering zal het immers eenvoudiger worden voor het college van burgemeester en schepenen om een beslissing te nemen wanneer een circus of rondreizende tentoonstelling een aanvraag indient om een standplaats te krijgen op het grondgebied van de stad of de gemeente.

Zoals duidelijk blijkt uit de titel bepaalt het KB van 2 september 2005 enkel de dierenwelzijnsvoorwaarden voor het houden en gebruiken van dieren in circussen en rondreizende tentoonstellingen. Dit besluit heeft dan ook geen enkele invloed op maatregelen of vereisten die door de lokale overheid, de Vlaamse Gemeenschap, ... ten aanzien van de betrokken inrichtingen getroffen of opgelegd worden, voor zover deze niet indruisen tegen de bepalingen van het circusbesluit.

Naast algemene bepalingen bevat het KB van 2 september 2005 ook voorwaarden aangaande diergeneeskundige begeleiding, het verzorgen, vervoeren en kweken van de dieren en minimumnormen voor hun huisvesting. Verder zijn er ook maatregelen voorzien om de veiligheid van het publiek, het personeel en uiteraard ook de dieren te garanderen. Een aantal voorwaarden zal later nog nader gepreciseerd worden door middel van ministeriële besluiten.

I. Algemene bepalingen

In het Circusbesluit zijn de volgende algemene bepalingen voorzien :

- Alleen dieren die in gevangenschap werden geboren, mogen gebruikt worden;
- Alleen dieren die effectief optreden tijdens de voorstellingen mogen op de standplaats van het circus of van de reizende tentoonstelling gehouden worden; deze beperking geldt niet voor de gezelschapsdieren van de verantwoordelijke van het circus of het personeel, of voor dieren die ter plaatse ziek geworden zijn;
- De dieren moeten ten minste drie opeenvolgende dagen op dezelfde standplaats blijven;
- De kunsten die de dieren vertonen, mogen enkel gebruik maken van hun natuurlijk gedrag; in geen geval mogen de dieren door middel van fysiek geweld gedwongen worden om deze kunsten uit te voeren;

- Circussen en rondreizende tentoonstellingen moeten een register bijhouden van de dieren die niet voorkomen op lijst A (bijlage I);
- De circussen of rondreizende tentoonstellingen die dieren gebruiken die niet voorkomen op lijst A (bijlage I) mogen jaarlijks maximaal 32 Belgische standplaatsen aandoen;
- Circussen en rondreizende tentoonstellingen die dieren gebruiken die niet voorkomen op lijst A (bijlage I) moeten deze dieren twee maanden vóór hun gebruik in België aanmelden bij de Dienst Dierenwelzijn en CITES van de Federale Overheidsdienst Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu.

II. Verzorging van de dieren

- Er moet voldoende en bekwaam personeel aanwezig zijn voor de verzorging van de dieren en voor het onderhoud van de dierenverblijven;
- Het personeel moet de dieren ten minste éénmaal per dag controleren;
- De verantwoordelijke van het circus of de rondreizende tentoonstelling moet een contract afgesloten hebben met een dierenarts.
- Er moet permanent voldoende drinkwater aanwezig zijn.
- Het voeder moet bewaard en bereid worden onder hygiënische omstandigheden; bederfbare voedermiddelen (vis, vlees, ...) moeten zowel tijdens het transport als op de standplaats bewaard worden in een koelinstallatie;
- Er moet steeds een voedselreserve aanwezig zijn voor ten minste één volledige dag;
- Het publiek mag de dieren niet voederen;
- In gesloten ruimten waar dieren gehouden worden, geldt een rookverbod.

III. Minimumnormen voor het huisvesten en vervoeren van dieren

In het Circusbesluit zijn per diersoort specifieke huisvestingsnormen vastgesteld. Hiervoor zijn de dieren in drie verschillende categorieën ingedeeld :

- **De dieren van lijst A** : de soorten opgenomen op de lijst in bijlage I; de verblijven van deze dieren moeten voldoen aan de voorwaarden van bijlage VI van het Circusbesluit;
- **De dieren van lijst B** : de soorten opgenomen op de lijst in bijlage II;
 - o Tot en met 31 december 2011 moeten de verblijven van deze dieren voldoen aan de minimumnormen voorzien in bijlage II van het Circusbesluit;
 - o Vanaf 1 januari 2012 moeten deze verblijven voldoen aan de voorwaarden van de bijlagen III, IV en V van het Circusbesluit;
- **De overige soorten** : de soorten die niet voorkomen op lijst A of B; de verblijven van deze dieren moeten voldoen aan de minimumnormen opgenomen in de bijlagen III, IV en V van het Circusbesluit.

De minimumnormen voor de verschillende diersoorten kunnen geraadpleegd worden op de website van de FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu (www.health.fgov.be, onder de rubriek Dieren en planten - Dieren houden & kweken - Circussen).

Het vervoer van de dieren moet voldoen aan de bepalingen van het koninklijk besluit van 9 juli 1999 betreffende de bescherming van dieren tijdens het vervoer en de erkenningsvoorwaarden van vervoerders, handelaars, halteplaatsen en verzamelcentra. Dit besluit zal vanaf 5 januari 2007 vervangen worden door de Europese Verordening (EG) nr. 1/2005 van de Raad van 22 december 2004 en Verordening nr. 1739/2005 van de Commissie van 21 oktober 2005.

IV. Veiligheid

De volgende elementaire veiligheidsvoorschriften zijn voorzien om ongevallen en incidenten met dieren van circussen en rondreizende tentoonstellingen te voorkomen:

- Het publiek mag enkel direct fysiek contact hebben met dieren die voorkomen op lijst A (bijlage I); dit contact mag slechts gedurende korte periodes plaatsvinden en voor zover dit gebeurt onder direct toezicht van het personeel en het welzijn van de dieren niet geschaad wordt;
- Elk direct contact tussen het publiek en dieren die niet voorkomen op lijst A (bijlage I) is verboden; tussen het verblijf van deze dieren en het publiek moet een veiligheidshek aangebracht worden;
- De verantwoordelijke van het circus of de rondreizende tentoonstelling moet het publiek waarschuwen voor de agressiviteit en het gevaar van sommige dieren door middel van borden aan de verblijven van deze dieren;
- Al het personeel moet op de hoogte zijn van de te nemen maatregelen in geval van een ongeval of wanneer dieren ontsnappen;

- Wanneer een dier dat de veiligheid in gevaar kan brengen, ontsnapt, moet de verantwoordelijke van het circus of de rondreizende tentoonstelling onmiddellijk de burgerlijke overheid en de ordediensten verwittigen en hen helpen bij de opsporing, het vangen en het terugbrengen van het dier; bovendien moet hij de bevolking inlichten van de mogelijke gevaren; de kosten hiervoor zijn volledig ten laste van de verantwoordelijke en moeten aan de respectievelijke overheden terugbetaald worden.

V. Rol van de steden en gemeenten

Het Circusbesluit legt onder andere duidelijke minimale afmetingen op voor de huisvesting van dieren in circussen en rondreizende tentoonstellingen. Hierdoor kan dit besluit een grote invloed hebben op de keuze van de infrastructuur waar circussen en rondreizende tentoonstellingen gebruik van mogen maken. Om circussen en rondreizende tentoonstellingen toe te laten deze voorschriften na te leven, is het onontbeerlijk dat de stedelijke of gemeentelijke overheid die circussen met dieren wenst te ontvangen, een standplaats ter beschikking stelt die de betrokken circussen en rondreizende tentoonstellingen moeten toelaten om aan de opgelegde normen te voldoen.

De steden en gemeenten worden verzocht de aanvragen grondig te onderzoeken vooraleer een beslissing te nemen. Dit vereenvoudigt het latere werk van de controle diensten en de besluitvorming om een circus of een rondreizende tentoonstelling al dan niet toe te laten, sterk vereenvoudigd. Om een efficiënte beoordeling toe te laten, wordt de gemeentelijke diensten aangeraden aan circussen en rondreizende tentoonstellingen te vragen om volgende documenten toe te voegen aan hun aanvraag :

- 1) Een kopie van het contract met de erkende dierenarts;
- 2) Een kopie van het meldingsformulier voor de dieren die niet voorkomen op lijst A (zie Hoofdstuk I);
- 3) Een afschrift van de combinatiepolis;
- 4) Een afschrift van de inschrijving in de Kruispuntpank van Ondernemingen;
- 5) Een technische beschrijving van de installaties (verblijven van de dieren, tent, ...);
- 6) Een beschrijving van de voorstelling;
- 7) Het schema van de tournee en de naam van de contactpersoon.

Wanneer de aanvraag onvoldoende beantwoordt aan deze punten, kan het aan te raden zijn om geen toestemming te geven aan het circus of de rondreizende tentoonstelling om zijn tenten op te slaan op het grondgebied van de stad of de gemeente.

Er wordt ook aangeraden om, na het beëindigen van alle voorstellingen, een evaluatie te maken. Bij een volgende aanvraag van hetzelfde circus of dezelfde rondreizende tentoonstelling kan dan met deze evaluatie rekening gehouden worden.

VI. Bijkomende informatie

Voor bijkomende inlichtingen kan steeds contact opgenomen worden met :

Federale Overheidsdienst Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu

Dienst Dierenwelzijn en CITES

Eurostation - Blok II - 7^e verdieping

Victor Hortaplein 40, bus 10

1060 Brussel

dierenwelzijn@health.fgov.be

tel. : 02/524.74.11

fax. : 02/524.74.48

www.health.fgov.be

Bijlage I - De dieren van lijst A

Latijn	Nederlands
Anatidae	Ganzen, eenden
Bos taurus	Runderen (Koe)
Bubalus bubalis	Aziatische buffel
Camelus dromedarius	Dromedaris
Camelus bactrianus	Kameel
Canis familiaris	Hond
Capra hircus	Geiten
Columbidae	Duiven
Equus caballus	Paard
Equus caballus	Pony
Equus asinus	Ezel
Felis catus	Kat
Gallinidae	Hoenderachtigen
Lama glama	Lama
Mustela furio	Fret
Oryctolagus cuniculus	Konijn
Ovis aries	Schapen
Sus domesticus	Varken

Bijlage II - De dieren van lijst B

Latijn	Nederlands
Panthera leo	Leeuw
Panthera tigris	Tijger
Panthera onca	Jaguar
Panthera pardus	Luipaard
Puma concolor	Poema
Loxodonta africana	Afrikaanse olifant
Elephas maximus	Indische olifant